

TOIMINTASUUNNITELMA VUODELLE 2010

Hyväksytty syyskokouksessa 28.11.2009

1 Johdanto

Järvi-Suomen kylät ry (Jäsky) toimii Etelä-Savon paikalliskehittäjien yhteistyöelimenä sekä kylätöiden kehittäjänä ja edunvalvojana. Yhteistyössä alueen toimintaryhmien ja muiden järjestöjen kanssa Jäsky ajaa maaseudun ja kansalaisvaikuttamisen asioita maakunnan päätöksenteossa. Alueellamme toimii neljä toimintaryhmää sekä 220 kylää tai kyläryhmää, joissa on kylätöitä. Jokaisella kylätöiden toiminta-alueella on kyläyhdistys, kylätöidenkunta tai muu yhdistys, joka toimii kyläyhdistyksen tavoin eli on avoin kaikille kyläläisille ja toimii koko kylän kehittämiseksi.

Jäskyn vahvuudet ovat perustason järjestötoiminta ja tiedotus. Jäsenmäärä on kasvanut nopeasti ja Jäskyä pyydetään mukaan maakuntaliiton ja maakunnan maaseutuohjelman työryhmiin.

2 Käskynkkee hanke

Hankkeelle haetaan rahoitusta Leader toimintaryhmiltä ja sillä aktivoidaan Etelä-Savon kyliä niin, että yhä useammat kylät käynnistävät hankkeita ja pystyvät ottamaan vastuuta oman alueensa kehittämisestä.

- Kerätään kyliltä kyläkokouksilla ja kyselyillä kehittämisideoita joita kootaan kuntakohtaisiin kyläohjelmiin. Näin pyritään aktivoimaan myös passiivisia kyliä joko toimimaan itse tai kehittämään kylien yhteistyötä/lyömään yhteen kylätöidenkuntia ja aktivoidaan myös kirkonkyliä, tavoitteena toimiva kylätöidenrakennus.
- Järjestetään yhdessä kuntien kanssa kuntaillat vuosittain hankkeen aikana. Lisäksi laaditaan koulutuspaketti hanketoiminnasta ja kuntakohtaiset kurssit kylille.
- Tuetaan kylien kokoontumistilojen käytön kehittämistä. Laaditaan maakunnalle kylä- ja seurantaloluettelo jossa on tiedot tiloista, vuokraamismahdollisuuksista jne.
- Kansainvälisellä yhteistyöllä löydetään uusia toimintatapoja kylien ja kuntien kehittämiseen.
- Tiedottaminen hankkeesta käyttäen Jäskyn tiedotuskanavia.

3 Voimistuvat kylät -kampanja

Osallistutaan valtakunnalliseen kampanjaan joka tukee Käskynkkee -hankkeen tavoitteita. Tavoitteena on kolmannen sektorin ja paikallistoimijoiden aseman selkiyttäminen ja yhteistyön lisääminen kuntien kanssa, kampanjan teemoja ovat muun muassa:

- Kunnan ja sen kylien neuvottelu- ja sopimusprosessin edistäminen

Neuvottelu- ja sopimusmekanismin syntyminen kylän ja kunnan välille auttaa vahvistamaan kylien asemaa pienimpinä toiminnallisina alueyksikköinä kunnissa.

- Kunnan maaseutuohjelman ja kylien suunnitelmien yhteensovittaminen
- Sopimuksellisuus ja sen toteuttaminen mm. palveluiden tuottamisessa

Yhä suurempi osa maaseudulla tarjolla olevista töistä on pätkätöitä (mm. hoiva-, maisemanhoito, ympäristön kunnostus, tie- ja metsätöitä), jolloin välittäjäorganisaatiotoimintaan tarvitaan uutta puhtia kyliä ja kunnissa.

- Seurakuntien rooli maaseudun kehityksessä

Suomen kylätoiminta ry hakee rahoitusta kampanjaan Maaseutupolitiikan yhteistyöryhmältä ja maaseutuverkostoyksiköltä. Hankkeeseen sisältyy laaja tiedotuskampanja ja paikalliset koulutustilaisuudet vuosina 2010–2012. Järjestetään seminaareja ja tiedotetaan kampanjasta.

4 Ideasta hankkeeksi

Ideasta hankkeeksi on Kainuun ja Pohjois-Karjalan, Pohjois-Savon ja Etelä-Savon maakunnallisten kolmannen sektorin yhteistyöorganisaatioiden ja paikallisten ja maakunnallisten kumppanuustoimijoiden verkostoja hyödyntävä sateenvarjohanke pienten toimijoiden opastamiseksi ja rahoittamiseksi työllisyshankkeiden toteuttajiksi. Kolmivuotinen hanke käynnistetään heti kun siihen saadaan rahoituspäätös.

5 Lokaali valtakunnallinen juhlaseminaari

Järjestetään syksyllä valtakunnallinen juhlaseminaari yhdessä Suomen kylätoiminta ry:n ja muiden yhteistyötahojen kanssa. Järjestelyihin pyydetään mukaan kunta, maakunta ja yrityksiä.

6 Farmari maatalousnäyttelyn kyläosasto

Järjestetään yhdessä Kylävillityshankkeen ja Leader-ryhmien kanssa Farmariin 29.7.–1.8. kyläosasto. Osastolla etualalla olisivat kylät ja niiden järjestöt ja hankkeet. Maatalousnäyttelyyn Mikkeliin odotetaan jopa 80 000 osallistujaa.

7 Vuoden teemat

Kylätoimintaa ei voi keskittää vain yhden teeman ympärille, vaan erilaisia maaseutuasumisen, työllisyyden ja yhteistyön toimenpiteitä tarvitaan jatkossakin.

7.1 Kylätoimijoiden aktivointi ja järjestöosaamisen kehittäminen

Muun muassa Käskynkkee -hankkeen avulla.

7.2 Lähidemokratiaa kyläsuunnittelulla

Kyläsuunnittelu tuo pitkäjännitteisyyttä kylien kehittämistoimintaan ja kyläsuunnitelma toimii hanke-toiminnan tukena, sillä voidaan vaikuttaa kunnan suunnitteluun ja se on hyvä infopaketti uusille asukkailla ja vapaa-ajan asukkailla. Kyläsuunnitelmia pitää myös ottaa huomioon kuntasuunnittelussa.

Kylästä pitää tehdä pienin päätöksentekoyksikkö, joka voi järjestää kansanäänestyksiä ja laatia omia suunnitelmia. Paras -hanke on unohtanut sekä lähidemokratian että lähipalvelujen turvaamisen.

7.3 Kylien kokoontumistilat

Kylien yhteisöllisyys ja maakunnan sosiaalinen pääoma ovat riippuvaisia siitä, että joka kylässä on asianmukaiset kokoontumistilat kylätoimijoille, nuorille, kansalaisopiston piireille jne.. Kokoontumistiloista kerätään tiedot, tiedotetaan erilaisista malleista ja edistetään hyviä ratkaisuja kylille. Kylä- ja seurantalosten markkinointia edistetään alueellisella yhteistyöllä.

7.4 Kyläkouluja ja muita lähipalveluja tarvitaan

Lähipalvelujen ja erityisesti kyläkoulujen säilyminen maakunnassa edistetään tiedottamalla ja etsimällä ennakkoluulottomasti uusia ratkaisuja. Lähipalvelujen heikkeneminen voi uhata koko maakunnan tulevaisuuden.

Seurataan postipalvelujen toimivuutta ja puututaan palvelujen heikentymiseen. Postinjakelu pitää jatkossakin ulottua kotiin ja yrityksiin perille asti.

Osallistutaan sopimuksellisuus-tilaisuuteen Mikkelissä 10.2.2010 ja viedään eteenpäin siinä nousevia ideoita. Sopimuksellisuus on toimintatapa, jonka tavoitteena on luoda joustavia paikallisia ratkaisuja palvelujen säilyttämiseksi ja työllisyyden edistämiseksi. Usein rahoittajana on kunta tai muu julkinen taho, välittäjäorganisaationa esimerkiksi yhdistys ja tekijöinä paikalliset asukkaat ja yrittäjät.

7.5 Kyläyrittäjyydellä toimeentuloa

Paikallista yrittäjyyttä edistetään. Palveluala on nopeimmin kasvava työllisyyden ala, siinä pitäisi pyrkiä paikallisiin ratkaisuihin esimerkiksi sopimus. Myös laadukasta kylämatkailua voidaan edistää yhteistyöllä. Maa- ja metsätalous ovat osalle kyläläisistä tärkeitä toimeentulon kannalta ja lisäksi nämä ovat tärkeitä kylämaiseman sekä ruokaturvallisuuden kannalta. Myös uusiutuvan energian tuotannossa on maaseudulla suuria mahdollisuuksia.

7.6 Tulomuutto ja yhteistyö vapaa-ajan asukkaiden kanssa

Väljä, luonnonläheinen asuminen on maakuntamme valtti. Edistetään mm. kylien rakennuspaikkasuunnittelua, uusien asuntojen rahoitusmahdollisuuksia, maallemuuttoa jne. Lisätään mökkiläisten mahdollisuuksia vaikuttaa kuntien asioihin kyläyhdistysten kautta.

7.7 Kansainvälisellä yhteistyöllä uusia tuulia kyliin

Varsinkin nuoret ovat kiinnostuneita avautuvista ja yhteistyöhakuisista kylistä.

7.8 Laajakaista-, vesihuolto- ja tieasiat ovat tärkeitä

Osallistutaan edelleen Laajakaista kaikille -hankkeen valmisteluun ja toteuttamiseen ja tarvittaessa käynnistetään laajakaista- ja jätevesiasioista omat tiedotushankkeet.

7.9 Liikuntaa, kulttuuria ja ympäristöä nostetaan esille

Jäskey oli mukana käynnistämässä Etelä-Savon liikunnan hankkeita toimintaryhmien alueille ja toimii näiden hankkeiden kanssa yhteistyössä. Kulttuurihankkeita ja kylämaisemahankkeita autetaan alkuun ja edistetään kylillä. Mm. uusi jätevesiasetus vaatii tiedottamista, jotta sen tavoitteet voidaan toteuttaa hyvin mutta kustannuksia säästäen.

7.10 Nuoret

Nuorissa on kylienkin tulevaisuus. Kehitetään uusia keinoja kuulla nuorten toiveita ja ottaa nuoria mukaan kyläsuunnitteluun ja muuhun toimintaan. Kansainvälistyminen, monikulttuurisuus, yhteisöllisyys ja avoimet kokoontumistilat ovat tärkeitä nuorille ja tähän liittyvillä hankkeilla kylät voivat tehdä itsensä kiinnostaviksi nuorille.

Pidetään yhteyttä kylien nuoriin, jotka ovat muualla opiskelemassa tai töissä. Perustetaan maakuntaan opinnäytetyöpankki ja edistetään harjoittelu- ja kesätyöpaikkojen tarjontaa jotta nuorten kiinnostus omaan maakuntaan säilyy.

7.11 Maaseutuvaikutusten arviointi

Edistetään maaseutuvaikutusten arviointijärjestelmän käyttöönottoa Etelä-Savossa. Arviointi koskisi kaikkia suuria hankkeita ja suunnitelmia, niiden vaikutuksia erityisesti maaseudun kannalta pyrittäisiin arvioimaan. Arviointi tehtäisiin asiantuntijavoimin, asukkaita ja yhteisöjä kuunnellen.

8 Vuoden kylä

Valitaan maakunnan vuoden kylä. Huomioidaan muutenkin kylien asioita edistäneitä henkilöitä ja yhteisöjä. Vuoden kylän valinnassa painotetaan vuonna 2010 kulttuuria ja matkailun edistämistä.

9 Yhteistyö

Suuri osa maakunnan maaseutujärjestöistä kuuluu Jäskyyn: ProAgria Etelä-Savo, MTK Etelä-Savo, Etelä-Savon yrittäjät, Etelä-Savon liikunta, Piällysmies, Päijänne-LEADER, Rajupusu LEADER ja Veej'jakaja.

Maakunnan maaseutujärjestöjen yhteistyöfoorumiin kuuluu lisäksi mm. 4H-piiri ja Mikkelin Settlementti. Yhteistyöfoorumeita kehitetään niin, että yhteistyö ja vaikuttaminen maakunnan suunnitteluun on mahdollisimman tehokasta. Jäskey toimii yhä enemmän toimintaryhmien ja muiden maaseutujärjestöjen linkkinä maakunnan päättäjien suuntaan.

Toimintaan otetaan mukaan kaupunginosayhdistyksiä, jotka pyrkivät kehittämään aluettaan, turvaamaan palveluja ja vahvistamaan lähidemokratiaa.

Jäskey tekee yhteistyötä muiden hankkeiden kanssa. Jäskyn kaikkia kyliä kattava osoiterekisteri on tietyin edellytyksin myös sen yhteistyöhankkeiden käytössä. Kyläyhdistysten rekisteröimisellä varmistetaan, että ne voivat osallistua hankkeisiin ja kantaa vastuuta kylien kehittämisestä.

Jäskey on Suomen kylätoiminta ry:n (SYTYN) jäsen ja pitää aktiivisesti yllä yhteyksiä maakunnan vaikuttajiin ja yhteistyökumppaneihin. Otetaan kantaa maakunnan liiton ja muiden tahojen suunnitelmiin ja päätöksentekoon.

Yhteistyötä kuntien, maakuntaliiton, Ely-keskuksen, Helsingin yliopiston Ruralia-instituutin, Mikkelin ammattikorkeakoulun sekä muiden hankkeiden, työryhmien ja yhteistyötahojen kanssa tiivistetään. Kehitetään yhteistyötä Metsänomistajien liitto Järvi-Savo ry:n kanssa.

10 Tiedottaminen

Lähetetään kyläkirje alueen kaikkiin kyliin, henkilöjäsenerille ja yhteistyökumppaneille noin 4 kertaa vuoden aikana. Postitusyhteistyötä Osuuskauppa Suur-Savon kanssa jatketaan. Lisäksi tehdään yhteistyötä eri tiedottajien kanssa. Maaseutu Plus -lehti tilataan kaikille maksaneille jäsenille, sen levikkiä edistetään ja toimitetaan siihen juttuja.

Ylläpidetään ja kehitetään Jäskyn Internet-sivusto www.jasky.net ja tarjotaan myös kylille ilmaista kotisivutilaa. Avustetaan kyliä kotisivujen teossa ja rohkaistaan niitä päivittämään sivunsa. Vuonna 2010 tai 2011 siirretään Internet-sivut helppokäyttöiseen julkaisujärjestelmään jolloin kylien sivuja voidaan päivittää suoraan kylistä.

Osallistutaan Leader-ryhmien ja Ely-keskuksen maaseutuohjelman tiedotushankkeeseen. Hanke julkaisee joka kotiin jaettavia tiedotuslehtiä.

11 Varainhankinta ja taloudenhoito

Jäskey pääsi muiden kylien yhteenliittymien kanssa valtionavun piiriin vuonna 2003. Tuki on kasvanut hitaasti mutta varmasti.

Joulukortti tehdään taas vuonna 2010. Painoaikataulu ja markkinointi suunnitellaan yhdessä paikallisten kyläaktiivien kanssa. Korttimyynti on Jäskyn talouden tärkeä tuki, sen tulot käytetään hankkeiden omahoitusosuuteen. Myös jäsenhankintaa tehostetaan.

Yhteistyösuhteita yrityksiin kehitetään edelleen. Lokaalin järjestelyihin tarvitaan kunnan ja yritysten tukea. Osuuskauppa Suur-Savo avustaa Jäskyä postittamalla kyläkirjeemme osuuskaupan kuorissa. Postitusapu on Jäskylle ensiarvoisen tärkeä.